

Силабус курсу

Природокористування: еколого-економічні аспекти

Освітній ступінь – бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія)

Освітньо-наукова програма «Середня освіта (Географія)»

Кількість кредитів – 4

Рік підготовки, семестр – 3 рік, 5 семестр

Компонент освітньої програми: вибірковий

Дні занять: згідно з розкладом занять

Консультації: згідно з графіком індивідуальної роботи

Мова викладання: українська

Керівник курсу

к. геог. н., доцент. **Чеболда Ігор Юрійович**

Контактна інформація Chebolda1@gmail.com, 0673688518

Опис дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Природокористування: еколого-економічні аспекти» полягає у необхідності формування знань та вмінь студентів у галузі природокористування та охорони природи. Основними завданнями дисципліни є отримання знань та навичок, які потрібні в практичній діяльності пов'язаній з раціональним використання природних ресурсів, економічною оцінкою природних ресурсів, охороною навколишнього середовища та екологічною безпекою населення.

Основними типами професійних завдань є: розробка теорії збалансованого розвитку природно-ресурсних і природно-господарських комплексів і систем; формування економічних, соціальних, екологічних основ вчення про природно-ресурсний потенціал території; розвиток наукових засад еколого-економічної оцінки, визначення розмірів плати за використання природних ресурсів; визначення штрафних санкцій за порушення природоохоронного законодавства, попередження забруднення навколишнього середовища; створення належної системи контролю і нагляду за раціональним використанням природного потенціалу; еколого-економічне стимулювання природокористування, раціональне використання ПРП.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати: основні питання теорії та практики природокористування, оцінки природних ресурсів і пошуку економічних механізмів досягнення їх раціонального використання; способи виявлення негативного впливу господарської діяльності на довкілля та процедури створення економічного механізму відновлення деградованої природи, а також управління природокористуванням. Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти професійно виконувати еколого-економічний аналіз та практично застосовувати економічні важелі регулювання охорони навколишнього природного середовища і раціонального використання природних ресурсів, приймати відповідні управлінські рішення.

Навчальна дисципліна є складовою частиною безперервної екологічної освіти та виховання студентів-екологів, яка спрямована на розвиток у студентської молоді екологічного світогляду, спеціального екологічного мислення, закріплення необхідних знань з метою вирішення конкретних питань їх майбутньої практичної діяльності щодо захисту навколишнього середовища і є заключним етапом у вивченні теоретичних, нормативно-правових та методологічних основ еколого-економічної оцінки природних ресурсів.

Зміст дисципліни розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері Природничі науки, норм та традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

Навчальний контент

	Теми	Результати навчання
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Теоретико-методологічні аспекти природокористування як передумови сталого розвитку		
1	ТЕМА 1. Природо-користування: об'єкт, предмет, завдання.	<i>Знати:</i> сучасні погляди економістів-екологів на тенденції сучасного етапу розвитку суспільства; стратегії, програми та плани переходу до сталого розвитку; основні види природокористування, недоліки в теорії раціонального природокористування. <i>Вміти</i> розв'язувати еколого-соціально-економічні завдання збалансованого природокористування.
2	ТЕМА 2. Екологічна політика раціонального природокористування в сучасних умовах.	<i>Знати</i> основні положення національної екологічної політики, стратегічні засади формування національної екологічної політики, інструменти реалізації національної екологічної політики. <i>Знати</i> економічні механізми впровадження державної екологічної політики. <i>Вміти</i> на практиці використовувати положення національного плану дій з охорони навколишнього природного середовища України. <i>Вміти</i> розв'язувати пріоритетні завдання у сфері вдосконалення економічного механізму екологічно збалансованого природокористування, розв'язання проблеми збереження довкілля та соціально-економічного розвитку суспільства.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Особливості використання природних ресурсів.		
3	ТЕМА 3. Мінерально-сировинне природокористування. Водогосподарське природокористування.	<i>Знати</i> основні етапи мінерально-сировинного природокористування та вплив на навколишнє середовище на різних етапах мінерально-сировинного природокористування <i>Знати</i> про комплексне використання вод, несприятливу ситуацію у регіонах України. <i>Знати</i> принцип використання водних ресурсів.
4	ТЕМА 4. Лісогосподарське природокористування. Сільськогосподарське природокористування.	<i>Знати</i> про сучасний стан лісогосподарського природокористування в Україні, концептуальні підходи до удосконалення лісокористування в Україні. <i>Знати</i> екологічні аспекти сільськогосподарського природокористування та сучасні тенденції землекористування. <i>Вміти</i> окреслювати концептуальні підходи до удосконалення лісокористування в Україні, досліджувати і розробляти пропозиції щодо структурної перебудови лісового комплексу, аналізувати стан економіки лісового комплексу.
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. Еколого-економічні аспекти природокористування		
5	ТЕМА 5. Управління природокористуванням	<i>Знати</i> основні аспекти управління в галузі охорони навколишнього природного середовища, вимоги до екологічного управління, органи загального державного управління. <i>Знати</i> , що таке екологічний моніторинг, види моніторингу, Функції моніторингу, основні завдання локального моніторингу. <i>Знати</i> , що таке екологічна експертиза та екологічне нормування.
6	ТЕМА 6. Правові та фінансово-кредитні механізми регулювання природокористування та охорони природи.)	<i>Знати</i> предмет, об'єкт, методи екологічного права, право екологічної безпеки. <i>Знати</i> про ринковий механізм природоохоронної діяльності, екологічні субсидії, податкові пільги, податки на сировину. <i>Вміти</i> на практиці використовувати фінансово-економічне стимулювання раціонального використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища.
7	ТЕМА 7. Економічна ефективність природоохоронних заходів.	<i>Знати</i> сутність економіки охорони навколишнього середовища та класифікацію природоохоронних заходів. <i>Знати</i> групи способів очищення промислових і побутових стоків, процеси утилізації вловлених речовин. <i>Знати</i> суть маловідходних та безвідходних, ресурсо- та енергозберігаючих технологій. <i>Знати</i> , що таке рекультивація порушених земель. <i>Вміти</i> визначати чистий економічний ефект природоохоронних заходів.
8	ТЕМА 8. Ринкові відносини у сфері природокористування.	<i>Знати</i> , що таке екологічний ринок, система товарно-грошових відносин; основи екологічного менеджменту; екологічний маркетинг; екологічний аудит.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 3	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 10	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ФК 2	Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності при вивченні Землі, геосфер, материків і океанів, України, природних і суспільних територіальних комплексів.
ФК 6	Здатність застосовувати набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, знання сучасних методик і освітніх технологій для формування в учнів загальних і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків географії відповідно до вимог державного стандарту з освітньої галузі «Природознавство» в основній (базовій) середній школі.
ФК 11	Здатність усвідомлювати сутність взаємозв'язків між природним середовищем та людиною, розуміти та пояснювати стратегію сталого розвитку людства.
ФК 19	Здатність давати оцінку географічним процесам та явищам для подальшого прогнозування особливостей співпраці країн на глобальному та регіональному рівнях.
ПРН 3	Розуміє основні механізми функціонування природних і суспільних територіальних комплексів, окремих їх компонентів; причини, перебіг і наслідки процесів, що відбуваються в них; наслідки і детермінанти в контексті концепції сталого розвитку людства.
ПРН 4	Знає просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях; усвідомлює зміни, які відбуваються у географічному середовищі під впливом природних і антропогенних чинників.
ПРН 16	Аналізує екологічні навики й відповідальне ставлення школярів до природи, повагу до культурних цінностей і традицій місцевого населення під час краєзнавчих екскурсій і туристичних походів.

Літературні джерела

1. Волошин І. М. Методика дослідження проблем природокористування. Львів: ЛДУ, 1994. 157 с.
2. Генсірук С. А. Регіональне природокористування. Львів: Світ, 1992. 333с.
3. Коротун І. М., Коротун Л. К., Коротун С. І.. Природні ресурси України. Рівне: «Принт хауз», 2000. 192 с.
4. Мороз П. І., Косенко І. С. Екологічні основи природокористування : Навчальний посібник. Умань: УДАА, 2001. 456 с.
5. Природно - ресурсний потенціал сталого розвитку України. / Під ред. Б. М. Данилишина. Київ: РВПС України, 1999. 716 с.
6. Руденко Л. Г. та ін. Еколого-географічні дослідження території України. Київ: Наукова думка, 1990. 32 с.
7. Руденко В. П. Географія природно-ресурсного потенціалу України. Львів: Світ, 1993. 240 с.
8. Сафранов Т. А. Екологічні основи природокористування. Львів: «Новий світ», 2004. 248 с.
9. Туниця Т. Ю. Збалансоване природокористування: національний і міжнародний контекст. Київ: Знання, 2006. 300 с.
10. Швиденко А. Й., Руденко В. П., Євдокименко В. К. Екологічні основи природокористування. Навчальний посібник. Київ: ІЗМН, 1999. 200 с.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1, 2) усне опитування, тести, завдання	15
Модуль 2 (теми 3, 4) усне опитування, тести, завдання	35
Модуль 3 (теми 5-8) усне опитування, тести, завдання	30
ІНДЗ	20

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Електронне навчання в системі MODLE